

3^e Nederlandse Jaarbeurs te Utrecht van 24 februari – 8 maart 1919

Idzerda had al deelgenomen aan de 1^e Nederlandse Jaarbeurs van 26 februari – 10 maart 1917 en aan de 2^e Jaarbeurs van 25 februari – 9 maart 1918. Zie voor de deelnemerskaarten het hoofdstuk “Diverse voorwerpen m.b.t. IDZ” en voor de antenne-vergunning op de Jaarbeurs van 1917 “Vergunning antenne Jaarbeurs 1917”. Op de 1^e Jaarbeurs had hij een monsterkamer op Vredenburg nr. 8. Behalve het kaartmateriaal van de 1^e Jaarbeurs ontbreken verdere gegevens. Zie de bijlage “Jaarbeurs 1917”.

Toen was van Jaarbeursgebouwen nog geen sprake. De Jaarbeurs in 1919 was verspreid over 7 locaties in de stad, waar houten gebouwen waren opgericht. Als bedrijf kon men daar een of meer units huren. En zowat het hele Nederlandse bedrijfsleven was aanwezig inclusief meubelen, kleding, sierraden, glas- en aardewerk enz., enz. Echt voor een dagje uit voor het hele gezin. De stands van Philips en Idzerda's Nederlandse Radio Industrie zullen dan ook maar matig bezocht zijn door het “gemiddelde” publiek, temeer omdat de zend- en ontvangproeven niet vooraf aangekondigd waren.

Philips had drie units op het Vredenburg 126, 127 en 128. In welke unit de Philips zender en ontvanger heeft gestaan, is niet bekend. Philips exposeerde o.m. röntgenbuizen, gloeilampdetectoren voor radio-telegrafie (de A, B en C buislampen) maar ook de Generatorlamp was daar verkrijgbaar (Radio Nieuws van 1 april 1919), waarvan de catalogus pas op 1-7-1919 verscheen.

Idzerda met zijn Nederlandse Radio-Industrie zat c.a. 1200 m verderop, op het Lucasbolwerk, monsterkamer nr. 3012, waar uiteraard zijn zend- en ontvanginstallatie stond opgesteld.

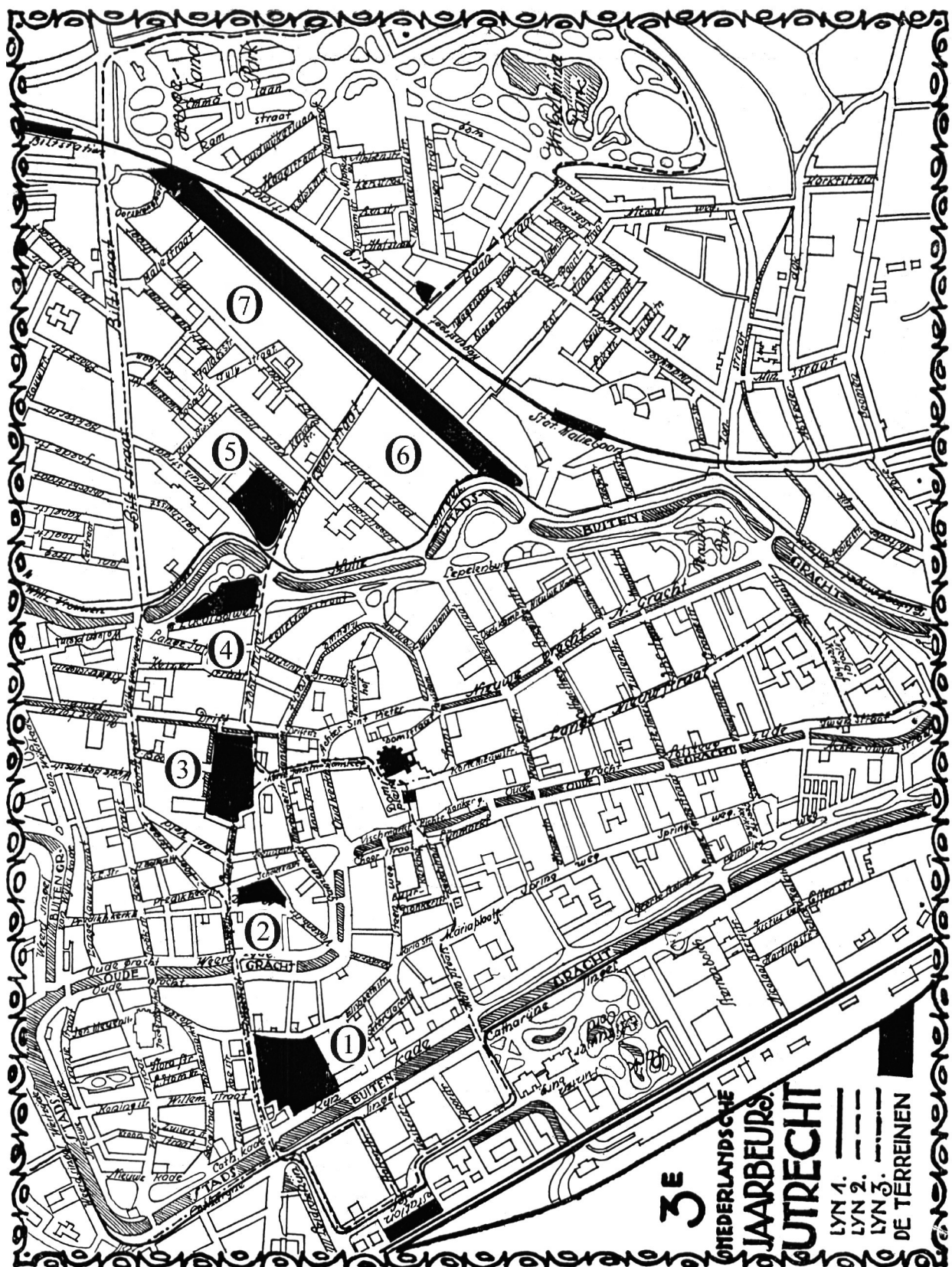
De plannen voor de zend- en ontvangproeven moeten vrij kort voor de 3^e Jaarbeurs ontstaan zijn. Pas op 7 februari werd de zendvergunning aangevraagd en op 22 februari verleend t.b.v. de 3^e Jaarbeurs. De zend- en ontvangproeven waren (voor de insiders) een geweldig succes. Zelfs de afstand Utrecht – Den Haag (63 km) bleek met een sterkte 4 te worden overbrugd.

De zend- en ontvangvergunning tussen de laboratoria van de Nederlandse Radio Industrie en die van Philips werd op 11 juni 1919 verleend.

Van Prof. Dr. Ing. N.A. Halbertsma (Philips), die in de periode c.a. 1950 – 1960 heeft geprobeerd het ontstaan van de eerste Nederlandse radiolamp te reconstrueren, komt het verhaal dat de door Idzerda geleverde zendontvangers op de 3^e Jaarbeurs niet naar behoren werkte en dat in allerijl uit Eindhoven materialen moesten worden aangevoerd om e.e.a. werkend te krijgen. Nadere details worden in dit verhaal niet vermeld. En er is geen andere bron van dit verhaal.

De deelnemerskaart van Idz. van de 3^e Nederlandse Jaarbeurs te Utrecht.

De 3^e Nederlandse Jaarbeurs te Utrecht is verspreid over 7 verschillende terreinen t.w.

1. Vredenburg	5. Tivoli
2. Neude	6. Maliebaan-Zuid
3. Janskerkhof	7. Maliebaan-Noord
4. Lucasbolwerk	

0.5. 40 METER.

MEUBELEN • KURK •
DOPPELWEEK.

**BUREAU'EN WONINGARTIKELEN.
SPORTARTIKELEN'SPEELGOED.
HUISHOUDELIJKE EN LUXE ARTIKELEN.
VAN HOUT ENZ. DEHALVE VAN GLAS &
AARDEWERKT.**

92. MONSTERKAMERS.
109 M TAFELVLAKTEN.
236 M² OPEN RUIMTE.

**ELECTRICITEIT, MACHINES, METAAL-
INDUSTRIE.**

Radio-Industrie, Nederlandsche, 's-Gravenhage, Beukstraat 8-10. Telegram-adres : Radio-Industrie. Telefoonnummer: S. 80. Zend- en ontvangtoestellen en instrumenten voor lampversterkers en Radio-telefonie, Antenne-bouw, Gloeilampversterkers „Philips-Ideezet”. Monstertekamer Lucas Bolwerk 3012.

uit de tentoonstellingscatalogus

DEN HAAG 7 Februari 1919.

Aan

Zijne Excellentie den Minister van Waterstaat.

Geeft met verschuldigten eerbied te kennen:

H.H.S.A STERINCA IDZERDA

Directeur der "Ned. Radio-Industrie" Beukstraat 8 - 10,
DEN HAAG,

dat hij zich sedert de vijf laatste jaren heeft toege-
legd op de fabricatie van apparaten voor Radiotelegrafie
en telefonie,

dat de bouw van zend-installaties voor maritieme en andere
doeleinden het nemen van talrijke proeven vereischt.

dat het noodzakelijk is rebleken dat deze proeven op
ruimere schaal in de praktijk moeten geschieden,

dat deze proeven voornamelijk zullen plaats hebben met
zenders voor ongedempte golven (in casu gloeilamp generators

dat het plan bestaat deze proeven te doen plaats vin-
den tusschen verschillende plaatsen in ons land in samen-
werking met N.V. Philips Gloeilampenfabrieken,

dat de vooruitgang der Radiotechniek in het Buitenland
ons de plicht oplegt deze op den voet te volgen wil ons
land in dezen niet ten achter blijven,

dat onze jonge fabriek in de laatste jaren getoond
heeft niet voor de fabrieken in het Buitenland behoeven
onder te doen,

dat wij in den toekomst echter de steun der Neder-
landsche Regeering behoeven teneinde onze plaats tegenover
het Buitenland te kunnen handhaven, welke steun o.a. kan
bestaan in het verleenen van concessie tot het nemen van
proeven op Radiogebied met zoo weinig mogelijk beperkende
bepalingen alsmede in de toezegging tot het verleenen
van medewerking der Rijks-Radio-Stations,

reden waarom hij Uwe Excellentie eerbiedig verzoekt,
hem concessie te verleenen tot het nemen van proeven met
zenders voor ongedempte golven voor Radiotelegrafie en
Radiotelefonie.

Hetwelk doende enz.

N.V. Ned. Radio-Industrie

Aanvraag zendvergunning d.d. 7 februari 1919 door Idzerda t.b.v. de N.R.I en Philips.

MINISTERIE VAN WATERSTAAT

NR. 24.

verzoekschrift
Bericht op schrijven van 7 Febr. 1919,

AFDEELING

POSTERIJEN EN TELEGRAFIE

betreffende demonstratie radiotelegrafie
en -telefonie op de 3e Nederl. Jaarbeurs te
Bijlage Utrecht.

Men gelieve bij het antwoord nauwkeurig
het onderwerp, de dagtekening en het
nummer van dit schrijven te vermelden.

's-Gravenhage, 22 Febr 1919.

De bij nevenvermeld verzoekschrift gevraagde vergunning wordt
U hierbij verleend met het voorbehoud, dat van de zijde der Minis-
ters van Oorlog en Marine, aan welke bewindsmannen afschrift van
de stukken wordt toegezonden, daartegen geen bezwaar wordt inge-
bracht en onder voorwaarde, dat de inrichtingen uitsluitend zullen
worden bestemd voor het demonstreeren van de werking der toestellen

De vergunning is van kracht voor den duur van de Jaarbeurs,
zij kan echter zooveel vroeger worden ingetrokken als door mij
noodig wordt geoordeeld.

Voorts zijn in overleg met den Chef van den technischen dienst
der Radiotelegrafie vast te stellen:

de primaire energie;

de golflengte;

de hoogte der antennen;

de uren, tot welke de proeven en de demonstraties zijn beperkt

Deze uren mogen niet samenvallen met de tijdstippen op welke het
uitzenden van de meteorologische berichten en tijdseinen van de
voornaamste stations plaats heeft.

Aan

Het

den Heer H.H.S. A Stéringa Idzerda
Directeur der "Ned. Radio Industrie"
Beukstraat 8 - 10

te

1776
S G R A V E N H A G E.

Het verzoek om vergunning voor het nemen van proeven met zenders voor ongedempte golven voor radiotelegrafieën -telefonie, hetwelk gelijktijdig met het vorenbedoelde werd ingezonden, is nog in behandeling.

De Minister van Waterstaat,

Deze zendvergunning is beperkt tot de duur van de 3^e Nederlandse Jaarbeurs in Utrecht.
De vergunning voor radiotelefonie tussen de Nederlandse Radio Industrie en de N.V. Philips Gloeilampenfabrieken is nog in behandeling.

MINISTERIE VAN WATERSTAAT.

N°. 30.

AFDEELING

POSTERIJEN EN TELEGRAFIE.

's Gravenhage, 11 Juni 1919.

adres
Bericht op schrijven van

7 Februari 1919,

betreffende machtiging tot het nemen
van proeven met zenders voor
ongedempte golven voor Radio-
telegrafie en Radio-telefonie.

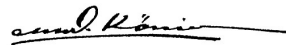
BIJLAGE.

Men gelieve bij het antwoord nauwkeurig het
onderwerp, de dagtekening en het nummer
van dit schrijven te vermelden.

Naar aanleiding van nevenvermeld verzoekschrift heb ik de eer U mede te deelen, dat het in mijn voor-
nemen ligt aan U machtiging te verleen en tot het nemen
van proeven, zoowel voor het ontvangen als voor het zen-
den door middel van een radiotelegraaf of radiotelefoon
tusschen het laboratorium van de fabriek der Nederland-
sche radio-Industrie te 's Gravenhage en een laboratorium
van de N.V. Philips' Gloeilampenfabrieken te Eindhoven.

Zoodra omtrent de aan de machtiging te verbinden
voorwaarden overeenstemming met andere daarbij betrokken
Departementen is verkregen, zal tot het verleen en der
vergunning worden overgegaan en toezending van de be-
schikking volgen.

De Minister van Waterstaat,

4/1

Aan

den Heer H.H.S.à Steringa Idzerda,
Directeur der "Ned. Radio-Industrie"

Beukstraat 8-10

's G R A V E N H A G E.

1704/14.

De zendvergunning tussen de Nederlandse Radio Industrie en N.V. Philips Gloeilampenfabrieken is verleend.